

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 2 kwietnia 2024 r.
(OR. en)

8419/24

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2024/0077(NLE)

POLCOM 133
FDI 39
ENER 164

WNIOSEK

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	27 marca 2024 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2024) 143 final
Dotyczy:	Wniosek - DECYZJA RADY w sprawie częściowego zawieszenia stosowania Traktatu karty energetycznej między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej (Euratom) a każdą jednostką prawną, która jest własnością lub znajduje się pod kontrolą obywateli lub osób przynależących do Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi oraz każdą inwestycją w rozumieniu Traktatu karty energetycznej, która jest inwestycją inwestora z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2024) 143 final.

Zał.: COM(2024) 143 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 27.3.2024 r.
COM(2024) 143 final

2024/0077 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie częściowego zawieszenia stosowania Traktatu karty energetycznej między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej (Euratom) a każdą jednostką prawną, która jest własnością lub znajduje się pod kontrolą obywateli lub osób przynależących do Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi oraz każdą inwestycją w rozumieniu Traktatu karty energetycznej, która jest inwestycją inwestora z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi

UZASADNIENIE

1. PRZEDMIOT WNIOSKU

Niniejszy wniosek dotyczy decyzji o częściowym zawieszeniu stosowania Traktatu karty energetycznej („TKE”) między Euratomem a każdą jednostką prawną, która jest własnością lub znajduje się pod kontrolą obywateli lub osób przynależących do Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi i która nie prowadzi istotnej działalności gospodarczej na obszarze Umawiającej się Strony, w której została ona utworzona, oraz każdą inwestycją w rozumieniu TKE, która jest inwestycją inwestora z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi.

2. KONTEKST WNIOSKU

TKE jest wielostronną umową handlowo-inwestycyjną mającą zastosowanie do sektora energetycznego, którą podpisano w 1994 r. i która weszła w życie w 1998 r. TKE zawiera postanowienia dotyczące ochrony inwestycji, handlu materiałami i produktami energetycznymi oraz ich tranzytu, a także mechanizmów rozstrzygania sporów. W TKE ustanawia się również ramy współpracy w dziedzinie energii pomiędzy Umawiającymi się Stronami tego Traktatu. Unia Europejska jest stroną TKE¹ wraz z Euratomem, wieloma państwami członkowskimi UE, a także Japonią, Szwajcarią, Turcją i większością państw Bałkanów Zachodnich i byłego ZSRR z wyjątkiem Rosji² i Białorusi³.

Na podstawie art. 17 ust. 1 TKE każda z Umawiających się Stron zastrzega sobie prawo do odmówienia korzyści wynikających z części III TKE jednostce prawnej, jeśli taka jednostka jest własnością lub znajduje się pod kontrolą obywateli lub osób przynależących do państwa trzeciego oraz jeśli jednostka ta nie prowadzi istotnej działalności gospodarczej na obszarze Umawiającej się Strony, w której została ona utworzona. Ponadto, na podstawie art. 17 ust. 2 lit. b) TKE, każda z Umawiających się Stron zastrzega sobie prawo do odmówienia korzyści wynikających z części III TKE inwestycji, jeśli odmawiająca Umawiająca się Strona stwierdzi, że taka inwestycja jest inwestycją inwestora z państwa trzeciego, w odniesieniu do którego ta Strona przyjmuje albo podtrzymuje środki, (i) które zabraniają transakcji z inwestorami tego państwa; lub (ii) które zostałyby naruszone lub ominięte, jeśli korzyści wynikające z części III TKE byłyby przyznane inwestorom tego państwa lub ich inwestycjom.

Od marca 2014 r. UE stopniowo nakłada sankcje przeciwko Federacji Rosyjskiej, początkowo w odpowiedzi na nielegalną aneksję Krymu i Sewastopolu oraz celową destabilizację Ukrainy. 23 lutego 2022 r. UE rozszerzyła sankcje w odpowiedzi na uznanie niekontrolowanych przez rząd obszarów ukraińskich obwodów donieckiego i ługańskiego oraz nakazanie rozmieszczenia rosyjskich sił zbrojnych na tych obszarach. Po 24 lutego 2022 r. w odpowiedzi na rosyjską agresję wojskową na Ukrainę UE znacząco rozszerzyła te sankcje. UE dodała do wykazu sankcji wiele osób i organizacji oraz przyjęła bezprecedensowe środki służące osłabieniu ekonomicznej bazy Rosji poprzez pozbawienie jej krytycznych technologii i rynków i tym samym znaczne ograniczenie możliwości prowadzenia przez nią wojny.

¹ Decyzja Rady i Komisji 98/181/WE, EWWiS, Euratom z dnia 23 września 1997 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnoty Europejskie Traktatu w sprawie Karty Energetycznej i Protokołu do Karty Energetycznej, w sprawie efektywności energetycznej i związanych z nią aspektów środowiskowych (Dz.U. L 69 z 9.3.1998, s. 1).

² Podczas nadzwyczajnego posiedzenia Konferencji Karty Energetycznej, które odbyło się 24 czerwca 2022 r., cofnięto status obserwatora Federacji Rosyjskiej.

³ Podczas nadzwyczajnego posiedzenia Konferencji Karty Energetycznej, które odbyło się 24 czerwca 2022 r., cofnięto status obserwatora Białorusi oraz tymczasowe stosowanie TKE przez Białoruś.

Jednocześnie UE rozszerzyła zakres sankcji przeciwko Republice Białorusi w reakcji na zaangażowanie tego kraju w rosyjską agresję na Ukrainę. Jest to uzupełnienie sankcji nałożonych na Republikę Białorusi, które już obowiązywały. Ten system sankcji obejmuje szereg środków finansowych, gospodarczych i handlowych.

Ani Federacja Rosyjska, ani Republika Białorusi nie są Umawiającą się Stroną TKE. Inwestorzy z tych krajów mogliby jednak korzystać z przedsiębiorstw mających siedzibę na terytorium Umawiającej się Strony TKE, aby twierdzić, że Euratom lub jego państwa członkowskie działały niezgodnie ze zobowiązaniami w zakresie ochrony inwestycji wynikającymi z TKE, a tym samym wszcząć postępowanie w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem przeciwko Euratomowi lub jego państwom członkowskim.

Działania Euratomu i jego państw członkowskich są zgodne z TKE i innymi stosownymi umowami, a w każdym razie roszczenia w odniesieniu do takich środków są wyłączone na mocy mających zastosowanie instrumentów i ogólnego prawa międzynarodowego. Niezależnie od powyższego należy podjąć uzupełniające kroki proceduralne, aby uniknąć postępowań w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem przeciwko Euratomowi lub jego państwom członkowskim na mocy TKE.

3. PROPONOWANE INSTRUMENTY

Zgodnie z art. 17 TKE Umawiające się Strony mogą odmówić korzyści wynikających z postanowień TKE dotyczących ochrony inwestycji inwestorom z państw niebędących Umawiającymi się Stronami, którzy dążą do nadużywania TKE poprzez dochodzenie roszczeń inwestycyjnych za pośrednictwem przedsiębiorstw fasadowych lub środków związanych z sankcjami („odmowa korzyści”).

Należy powołać się na art. 17 ust. 1 TKE i odmówić korzyści wynikających z części III TKE każdej jednostce prawnej, która jest własnością lub znajduje się pod kontrolą obywateli lub osób przynależących do Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi i która nie prowadzi istotnej działalności gospodarczej na obszarze Umawiającej się Strony, w której została ona utworzona. Należy również odmówić tych korzyści każdej inwestycji w rozumieniu TKE, która jest inwestycją inwestora z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi w okolicznościach wskazanych w art. 17 ust. 2 lit. b).

Odmowa korzyści na podstawie art. 17 oznacza częściowe zawieszenie TKE i powinna zostać wdrożona przez Komisję poprzez wydanie oświadczenia publicznego w imieniu Euratomu i wszystkich państw członkowskich będących Umawiającymi się Stronami TKE.

4. PODSTAWA PRAWNA

Traktat Euratom nie zawiera żadnego postanowienia równoważnego z art. 218 ust. 9 TFUE w odniesieniu do decyzji Rady zawieszających stosowanie umowy. W przypadku gdy umowa zawarta przez Euratom, taka jak TKE, ma zostać zawieszona, zastosowanie mają procedury przewidziane w art. 101 Traktatu Euratom.

Art. 101 akapit pierwszy Traktatu Euratom stanowi, że: „W ramach posiadanych uprawnień i właściwości Wspólnota może przyjmować zobowiązania poprzez podpisanie porozumień lub umów z państwem trzecim, organizacją międzynarodową lub obywatelem państwa trzeciego”.

Art. 101 akapit drugi Traktatu Euratom stanowi, że: „Komisja negocjuje te porozumienia lub umowy zgodnie z dyrektywami Rady i zawiera je po zatwierdzeniu przez Radę stanowiącą większością kwalifikowaną”.

Powołanie się na art. 17 TKE prowadzi do częściowego zawieszenia TKE, a mianowicie części III TKE dotyczącej promocji i ochrony inwestycji, wobec inwestorów z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi. W związku z tym podstawą prawną decyzji, której dotyczy wniosek, jest art. 101 akapit drugi Traktatu Euratom.

5. PUBLIKACJA PLANOWANEGO AKTU

Ponieważ oświadczenie na mocy art. 17 TKE zawiesi stosowanie TKE przez Euratom i wszystkie państwa członkowskie będące Umawiającymi się Stronami TKE, należy je opublikować w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie częściowego zawieszenia stosowania Traktatu karty energetycznej między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej (Euratom) a każdą jednostką prawną, która jest własnością lub znajduje się pod kontrolą obywateli lub osób przynależących do Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi oraz każdą inwestycją w rozumieniu Traktatu karty energetycznej, która jest inwestycją inwestora z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności jego art. 101 akapit drugi,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje,

- (1) Traktat Karty Energetycznej („Umowa”) został zawarty przez Euratom decyzją Rady i Komisji 98/181/WE, EWWiS, Euratom z dnia 23 września 1997 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnoty Europejskie Traktatu w sprawie Karty Energetycznej i Protokołu do Karty Energetycznej, w sprawie efektywności energetycznej i związanych z nią aspektów środowiskowych (Dz.U. L 69 z 9.3.1998, s. 1) i wszedł w życie dnia 16 kwietnia 1998 r.
- (2) Na podstawie art. 17 ust. 1 Umowy każda z Umawiających się Stron zastrzega sobie prawo do odmówienia korzyści wynikających z części III Umowy jednostce prawnej, jeśli taka jednostka jest własnością lub znajduje się pod kontrolą obywateli lub osób przynależących do państwa trzeciego oraz jeśli jednostka ta nie prowadzi istotnej działalności gospodarczej na obszarze Umawiającej się Strony, w której została ona utworzona.
- (3) Na podstawie art. 17 ust. 2 lit. b) Umowy, każda z Umawiających się Stron zastrzega sobie prawo do odmówienia korzyści wynikających z części III Umowy inwestycji, jeśli odmawiająca Umawiająca się Strona stwierdzi, że taka inwestycja jest inwestycją inwestora z państwa trzeciego, w odniesieniu do którego ta Strona przyjmuje albo podtrzymuje środki, (i) które zabraniają transakcji z inwestorami tego państwa; lub (ii) które zostałyby naruszone lub ominięte, jeśli korzyści wynikające z części III TKE byłyby przyznane inwestorom tego państwa lub ich inwestycjom.
- (4) UE stopniowo wprowadza środki ograniczające (sankcje) przeciwko Federacji Rosyjskiej, początkowo w odpowiedzi na nielegalną aneksję Krymu i Sewastopolu oraz celową destabilizację Ukrainy. Unia rozszerzyła sankcje w odpowiedzi na uznanie niekontrolowanych przez rząd obszarów ukraińskich obwodów donieckiego i ługańskiego oraz nakazanie rozmieszczenia rosyjskich sił zbrojnych na tych obszarach. W odpowiedzi na rosyjską agresję wojskową na Ukrainę Unia znacząco rozszerzyła te sankcje.

- (5) Jednocześnie Unia rozszerzyła zakres sankcji przeciwko Republice Białorusi w reakcji na zaangażowanie tego kraju w rosyjską agresję na Ukrainę.
- (6) Ani Federacja Rosyjska, ani Republika Białorusi nie są Umawiającą się Stroną Umowy. Inwestorzy z tych krajów mogliby jednak próbować korzystać z przedsiębiorstw mających siedzibę na terytorium Umawiającej się Strony Umowy, aby twierdzić, że Euratom lub jego państwa członkowskie działały niezgodnie ze zobowiązaniami w zakresie ochrony inwestycji wynikającymi z TKE, a tym samym wszcząć postępowanie w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem przeciwko Euratomowi lub jego państwom członkowskim.
- (7) Działania Euratomu i jego państw członkowskich są zgodne z TKE i innymi stosownymi umowami, a w każdym razie roszczenia w odniesieniu do takich środków są wyłączone na mocy mających zastosowanie instrumentów i ogólnego prawa międzynarodowego. Niezależnie od powyższego należy podjąć uzupełniające kroki proceduralne, aby uniknąć postępowań w sprawie rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem przeciwko Euratomowi lub jego państwom członkowskim na mocy TKE.
- (8) Zgodnie z art. 17 Umowy Umawiające się Strony mogą odmówić korzyści wynikających z postanowień Umowy dotyczących ochrony inwestycji inwestorom z państw niebędących Umawiającymi się Stronami, którzy dążą do nadużywania Umowy poprzez dochodzenie roszczeń inwestycyjnych w wyżej wspomnianych okolicznościach („odmowa korzyści”).
- (9) Należy powołać się na art. 17 ust. 1 Umowy w odniesieniu do każdej jednostki prawnej, która jest własnością lub znajduje się pod kontrolą obywateli lub osób przynależących do Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi i która nie prowadzi istotnej działalności gospodarczej na obszarze Umawiającej się Strony, w której została ona utworzona. Właściwe jest również powołanie się na art. 17 ust. 2 lit. b) w odniesieniu do każdej inwestycji w rozumieniu Umowy, która jest inwestycją inwestora z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi w okolicznościach określonych w tym postanowieniu.
- (10) Odmowa korzyści na podstawie art. 17 Umowy oznacza częściowe zawieszenie Umowy i powinna zostać wdrożona przez Komisję poprzez wydanie oświadczenia publicznego w załączniku do niniejszej decyzji w imieniu Euratomu i wszystkich państw członkowskich będących Umawiającymi się Stronami Umowy,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Niniejszym zatwierdzona zostaje odmowa przyznania przez Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, na podstawie art. 17 ust. 1 Traktatu karty energetycznej, korzyści wynikających z części III tej Umowy każdej jednostce prawnej, która jest własnością lub znajduje się pod kontrolą obywateli lub osób przynależących do Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi i która nie prowadzi istotnej działalności gospodarczej na obszarze Umawiającej się Strony, w której została ona utworzona.
2. Niniejszym zatwierdzona zostaje odmowa przyznania przez Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, na podstawie art. 17 ust. 2 lit. b) Traktatu karty energetycznej, korzyści wynikających z części III tej Umowy każdej inwestycji, która jest inwestycją inwestora z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi w okolicznościach określonych w tym postanowieniu.

Artykuł 2

Niniejszym zatwierdza się wydanie przez Komisję oświadczenia zawartego w załączniku.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do Komisji.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*